

**MODERN OLİMPİYAT OYUNLARININ TARİHİ GELİŞİMİ VE
OLİMPİYATLARIN GEZİCİ OLMA İLKESİNİN GÜNÜMÜZE
KADAR DÜZENLENEN OYUNLAR AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**THE HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE MODERN OLYMPIC
GAMES AND THE EVALUATION OF THE OLYMPIADS'
PERIPATETICAL RUDIMENTS WHICH ARE ARRANGED TILL
PRESENT DAYS**

Çetin ÖZDİLEK*
Aydın ŞENTÜRK**
Enver DÖŞYILMAZ***

ÖZET

Bütün ülkeleri ve sporcu gençleri dünyanın en büyük spor organizasyonunda bir araya getirerek dünya barışının devamlılığını sağlamak amacıyla modernize edilerek canlandırılan Olimpiyat Oyunları'nın, bu erdemli olimpizm ruhunu canlı tutabilmesi için, bu hareketin en üst birimi olarak kurulan Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) 1894 yılında oluşmuştur. Araştırmada, kaynak toplama teknikleri kullanılmış ve 1896 – 2000 yılları arasında düzenlenen Olimpiyat Oyunları incelenerek, IOC'nin kurulduğu 1894 yılında belirlediği ilkelerden Olimpiyat Oyunlarının gezici olma ilkesine sadık kalınıp kalınmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Olimpiyat, Oyun, Uluslararası Olimpiyat Komitesi

ABSTRACT

Olympic Games and International Olympic Committee (IOC) to bring all countries and youth sportmen together at the biggest sports organization of world to stable world peace, to keep alive olympic spirit, way established as the highest level of olympics in 1894. In this research, source collection techniques was used and Olympic games between 1896-2000 was examined to see if the IOC was loyal to itinerancy in principles which Olympic games in 1894.

Key Words: Sport, Olympic, Game, International Olympic Committee

* Yrd. Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

** Arş. Grv. Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

*** Yrd. Doç. Dr. Sütçü İmam Üniversitesi.

GİRİŞ

Modern Olimpiyat Oyunları, ilke defa 1896 yılında Atina’da başlamıştır. Bütün dünya sporcularının dört yılda bir yapılan büyük spor festivalinde bir araya getiren Olimpiyat Oyunları’nın amacı; gençliği karşılıklı anlayış ve dostluk ruhu içersinde eğiterek, daha iyi ve daha barışsever bir dünya kurulmasına katkıda bulunmaktır.

Başlangıçta bu amaçlarla başlatılan Olimpiyat hareketi, daha sonra ülkelerin ekonomik, siyasal ve sosyal beklentilerinin olduğu organizasyonlar haline gelmiştir. Sporun yapısı içersinde görülebilen menfaatlerden olan ekonomik çıkar, talepler ve gerilimler zamanla, dünyanın en büyük spor organizasyonu olan Olimpiyat Oyunları’nda görülmeye başlamıştır. Bu durum, Olimpiyat Oyunları’nı barışçı faaliyetlerinin yanında ekonomik bazı meselelerin de içine sürüklemiştir.

Bu çalışmada Modern Olimpiyatların doğuş sebepleri, amaçları ile Uluslararası Olimpiyat Komitesinin teşkilat yapısı hakkında bilgi vermek ve Olimpiyat İlkelerinden biri olan Olimpiyat organizasyonu “gezici” olacak ve her olimpiyat başka bir ülkede yapılacak. İlkesinin geçerliliği değerlendirilmiştir.

MODERN OLİMPİYAT OYUNLARI

Modern Olimpik Hareketin Doğuşu ve Baron Pierre De Coubertin

Modern Olimpiyat oyunlarının mimarı olan Baron Pierre de Coubertin, 1 Ocak 1863’de Paris’te doğdu. 1870 yılında Fransa’nın Sedan’da Prusya’ya yenilmesinden sonra II. Napolyon yıkılmış ve Monarşi yerini Cumhuriyete bırakmıştır. Coubertin’e göre, Fransa’nın düştüğü bu kaosun sebebi fosilleşmiş eğitim sistemiydi. Ona göre eğitim sistemi değişmeliydi.

Fransız gencinin; güçlü, cesur, kuvvetli, karakterli, kişilikli, iyi ahlaklı ve inançlarını sağlamaştıran yeni bir eğitim sistemine ihtiyacı olduğunu düşünen Coubertin eğitimci olmaya karar verdi. Meslek olarak eğitimciliği seçen Coubertin, İngiltere ve Amerika’ya giderek bu ülkelerin eğitim sistemlerini inceledi. Bu incelemeleri sırasında Anglo-Sakson eğitim sisteminde reform yapan Thomas Arnold’un fikirlerinden yararlandı. Çalışmaları sırasında takım sporlarının gençliğin benliğini bulmasında etkili olduğunu tespit etti. Coubertin sporun insanlar üzerindeki etkisini tespit ettikten sonra eğitimciliğinin yanında sporu yeni bir uğraş alanı olarak seçmiştir (TMOK, 1988).

Coubertin, İngiltere ve Amerika'ya yaptığı gezilerinin dönüşünde "Atletizm" ve "Atletik Sporlar" isimli dergileri çıkartmaya başladı. Daha sonra Fransa'da Racing Kulübü ve Atletizm ve Cemiyet demeklerini yönetmek üzere U.S.F.S.A. (Union des Societes François Spor Atlaletiquel Atletik Spor Kulüpleri Birliği) ismiyle kurulan teşkilatın genel sekreteri oldu. Çalışmalarını hızlandıran ve geliştiren Coubertin, artık sporu yalnız Fransa için değil, tüm dünya için düşünüyordu.

Olimpiyatların dünya barışının temeli olduğunu düşünen Coubertin, eski Olimpia oyunlarını yeniden canlandırarak modern şartlara adapte etme fikrini araştırmıştır. Böyle düşünmesinin sebebi, gözündeki erdemlerin kaybolmuş veya hızla ölüyor olmasıydı (Espy, 1990).

Coubertin'in temel hedefi; gerileyen Fransız ulusunun kaderini güçlü karakterlerle ve şahsiyetlerle geliştirerek, gençliğinin dayanma gücüne rekabet ruhu ve atletik katılım sayesinde destek olmaktı. Aynı zamanda Coubertin insanlar arasında varolan gerilimlerin ve düşmanlıkların rekabet ruhu sayesinde azaltılabileceğine inanıyordu. O dünya uluslarının barışla ve sükunetle katıldığı yarışmalar planladı.

Coubertin sporu şöyle tanımlıyordu: "İsteyerek, arzu ederek, kurallara uyarak, muhtemel bazı riskleri de göze alarak ve daima daha ileri gitmek üzere yapılan adali çalışmalardır. Bu çalışmalar; cesareti, iradeyi, sebatı, soğukkanlılığı, dayanıklılığı, aynı zamanda ahlaki geliştirmektedir" (Koryürek, 1996, s.28).

Coubertin'in yakın bir arkadaşı olan Rahip Didon, öğretmenlik yaptığı okulun kulüp bayrağına "CITIUS, ALTIUS, FORTIUS" (Daha süratli, Daha Yüksekçe, Daha Kuvvetli) ibaresini yazdırmıştı. Coubertin de spor için bu ibareyi benimsedi ve her tarafa yaydı (TMOK, 1988).

USFSA'nın beşinci kuruluş yıldönümü olan 25 Kasım 1892 tarihinde yapılan toplantıda o güne kadar kafasında olgunlaştırdığı düşüncelerini "Modern Dünyamda Beden Eğitimi" konulu konuşmasında dile getirdi. Bu toplantıda ilk defa, Olimpik oyunlardan bahseden Coubertin, konuşmasını şöyle bitiriyordu; "Savaşların ortadan kalkacağını söyleyenlere ütöplast diyoruz. Bazıları harp ihtimallerinin azalacağından bahsediyor, bunda ben ütöplast görmüyorum. Telgraf, telefon, ilmi araştırmalar ve beynelmilel sergiler ve kongreler diplomatik münasebetlerden daha fazla sulha yardımcı oluyorlar. Ümit ediyorum ki atletizm bunun daha fazlasını yapacaktır. Sportif temaslar, yaşlı Avrupa'nın örf ve adetleri arasına girerse, sulh yeni ve büyük bir destek bulmuş olacaktır. Bana yardım edin, Olimpik oyunları yaşatalım." (Koryürek, 1996, s.32) Yapılan bu konuşma fazla anlaşılması gibi taraftar da bulamadı.

Coubertin bu toplantı sonucu yılmadı. Fransa ve diğer ülkelerdeki spor teşkilatlarına sürekli mektuplar gönderdi. Bu mektupların mahiyeti, 1894 yılının Haziran ayı ortasında, Sorbonne'da yapılacak olan "International Athletic Congress" adlı toplantıya davet niteliğindedir. Coubertin fikirlerini kabul ettirmek için tüm hazırlıklarını yapıyordu. Beklenen gün geldi ve 16 Haziran 1894'te 37 spor kuruluşunu temsilen 78 kişi ve 9 ülkeden 20 delegenin de bulunduğu 2000'i aşkın bir davetli ve dinleyici, Coubertin'in organize ettiği International Athletic Congress'inde buluştular. Bu kongrede, amatörlük ve Olimpiyat oyunlarının yeniden canlandırılması konuları işlenecekti. Olimpizm diye adlandırılan ikinci komitenin başında, Yunanlı Demitros Vikelas ve üyeler arasında da Amerikalı Dr. William M. Sloane vardı (TMOK, 1985).

Coubertin bu kurulda şöyle diyordu: “Beşeriyetin noksanlıkları, Olimpia'daki atleti, Roma sirkindeki gladyatör haline getirmektedir. Bunu önlememiz gerekmektedir. Bazı ülkelerin kendi başlarına sportif kurallar yapmaları kafi değildir. Uluslararası ortak kural bulmalıyız. İşte dört yılda bir yapılacak Olimpiyat oyunları ile saf ve temiz, yüksek düzeyde sportif yarışmalar bize bu imkanı verecektir.”

Coubertin Olimpiyat Oyunlarının yeniden başlatılması konusundaki sözlerine devam etti; “Sporları kuvvetlendirmek ve yüceltmek, onların özerkliğini ve devamlılığını sağlamak, modern dünyamızda spor branşlarına düşen eğitici rollerini daha mükemmel bir biçimde yerine getirmelerini sağlamak üzere, cemiyet hayatı için lüzumlu olan atlet bireyinin adali faaliyetine şan ve şeref kazandırmak, toplum heyecanını yaşatmak, galeyana getirmek, ideal rekabeti canlandırmak için Olimpiyat oyunları yeniden başlatılmalıdır” (Koryürek, 1996, s.35).

Coubertin'in 23 Haziran 1894 yılındaki bu konuşmasından sonra Olimpiyat oyunlarının yeniden başlatılması kararı alkışlarla ve oy birliğiyle kabul edildi. Rahip Didon'un formülü CITIUS-ALTIUS-FORTIUS Olimpizmin ilk resmi sembolü oldu.

Olimpiyat oyunlarının yeniden başlatılması kararı ile birlikte, Coubertin'in toplantıdan bir hafta önce Revue Paris Dergisi'nde yayınlanan bir makalesinde belirttiği şu ilkeler de kongrede kabul edilmiştir:

- Olimpiyatlar, eskiden olduğu gibi, her dört yılda bir yapılacaktır.
- Olimpiyatlar, Antik Yunan'da olduğunun aksine, tüm dünya sporcularına açık olacak ve yarışma programı günün sporlarını içerecektir.
- Yarışmalarda sadece büyükler yer alacaktır.

- Amatörlük kuralları kesinlikle uygulanacaktır.
- Olimpiyat organizasyonu "gezici" olacak ve her Olimpiyat başka bir ülkede yapılacaktır.

Kongrenin bu kararları almasından sonra Coubertin, Vikelas, Sloane ve birkaç kişinin daha görev yapacağı Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) kuruldu. Bu komitenin ilk aldığı karar, I. Olimpiyat Oyunları'nın 1896'da Atina'da yapılması oldu (TMOK,1985).

Birincisi 1896'da Atina'da yapılan ve her dört yılda bir dünyanın değişik şehirlerinde düzenlenmeye devam eden Olimpiyat Oyunları ile düşlerinin gerçekleştiğini gören Baron Pierre de Coubertin, 1925 yılına kadar sürdürdüğü IOC başkanlığından kendi isteğiyle istifa ettikten sonra daha önce yaptığı pedagojik konulardaki çalışmalarına devam etmiştir. Mali sıkıntıya düşen Coubertin, 1925 yılından sonra yapılan hiçbir Olimpiyat oyununa katılamamıştır. Teklif edilen maddi yardımları kabul etmeyecek kadar gururlu, kişilik sahibi, onurlu ve idealist olan Baron Pierre de Coubertin, 2 Eylül 1937 yılında Cenevre'de vefat etmiştir. Vasiyeti üzerine kalbi, Yunanistan'daki Olimpiyatlar'ın ilk yapıldığı bölgede bulunan Zeus tapınağı içinde toprağa verilmiştir (Tekil, 1981).

Genel olarak bir düşüncenin nasıl ve neden doğduğunu bilmek zordur. Gerçekte beklemekte olan diğer fikirlerden çıkar, varlığını bulur ve gerçekleşir. Olimpiyatlar'ın tekrar canlandırılması fikri geçici bir heves değildi. Bu mantığın en son noktaya ulaştığı büyük bir hareketti. 19.Yüzyıl, fiziksel egzersizlerin her yerde canlandığı bir dönemdi. Bu hareketin başarıya ulaşmasının bir sebebi de aynı dönemde demiryolu ve telgraf gibi insanların hayatını kolaylaştıran ve birbirleriyle kaynaşmalarını sağlayan icatların gerçekleşmesiydi. Böylece insanlar kendilerini diğerleriyle karşılaştırma fırsatı buldular. Birisinin ulaştığına diğeri de çaba gösterdi. Evrensel sergiler bir yerde toplandı, çok uzak ülkelerin ürünleri de buralara getirilip sergilendi. Edebi ve bilimsel kongreler düzenlendi (Coubertin ve Philemon, 1896).

Olimpiyat Oyunları'nın tekrar canlandırılması için şartların uygun olması ve insanın yaradılışında varolan rekabet ruhu nedeniyle karşılamak için bir zemin aramaları, olimpik hareketin doğmasını ve gelişmesini kolaylaştırmıştır.

Modern Olimpiyat Oyunlarının Amaçları

Modern Olimpiyat oyunları insanoğlunun idealleri ve yaşaması gereken gerçekler arasındaki mücadeleyi simgeler. Baron Pierre de Coubertin fiziksel egzersizler doğrultusunda yapılan oyunları vücutla aklın müsabakası

mahiyetinde olması gerektiğini savunmuş ve bunun için çalışmıştır. Olimpiyatları dünya barışının temeli olarak gören Coubertin'in böyle düşünmesinin sebebi, gözündeki erdemlerin kaybolmuş veya hızla ölüyor olmasıydı. Coubertin, insanlar arasında varolan gerilimlerin ve düşmanlıkların atletik rekabet ruhu sayesinde azaltılabileceğine inandı (Espy, 1990).

İnsanoğlunun ıslahı için evrensel bir akitle benimsenen Modern Olimpiyat Oyunlarının düzenlenmesindeki amaçları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Spor yapmanın amacının, insanın bedensel olduğu kadar beyinsel gelişmesinde de katkısı olduğunu anlatmak.
- Daha iyi ve barışçı bir dünya için, gençlerin spor yoluyla birbirlerini anlamaları ve dost olmaları imkanlarını yaratmak.
- Uluslararası evrensel bir iyi niyet ortamı yaratmak ve geliştirmek amacı ile Olimpizm prensiplerini dünyaya yaymak.
- Dünya'nın dört köşesindeki sporcu gençliği, Olimpiyat oyunları dediğimiz büyük spor şöleninde bir araya getirmek. (GSGM TMOK, 1991).

Modern Olimpiyat Oyunlarının Temel İlkeleri

Olimpiyat oyunlarını ihya etmek üzere, Pierre de Coubertin'in öncülüğü ile 23 Haziran 1894 tarihinde Paris'te toplanan Uluslararası Atletizm Kongresi'nde, Coubertin'in teklifi doğrultusunda Modern Olimpizm tesis edilmiş olup o tarihten itibaren kurulan IOC, Olimpik Hareketi yönetmektedir.

Olimpiyatların amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için yapılan Olimpik Antlaşma ile birlikte belirlenen temel ilkeler şu şekildedir:

- Olimpizm vücudun, iradenin ve düşüncenin tüm özelliklerini, dengeli olarak birleştiren ve geliştiren bir hayat felsefesidir. Olimpizm, gayretli olmanın zevkini anlatan, örnek hareketlerde bulunmasının eğitsel kıymetini tanımlayan, uluslararası etnik prensiplere saygılı olmanın yararını benimseyen bir yaşama tarzını yaratmaya çalışan bir hayat felsefesidir.
- Barış ve sükunet içinde yaşayacak ve insan onurunun korunduğu bir toplumun oluşmasını teşvik etmek, insanların uyumlu gelişmelerini sağlamak gayesiyle sporu her konuda insanlığın hizmetine sunmak Olimpizmin temel amacıdır.
- Olimpik hareket, IOC'nın yüksek otoritesi altında ve Olimpik antlaşma çerçevesi dahilinde yönlendirmeyi kabul eden teşekkülleri, sporcuları ve diğer şahısları bünyesinde toplar.
- Olimpik antlaşma, IOC tarafından kabul edilen temel ilkeleri, kuralları ve uygulama metinlerini, sistematik biçimde derleyen bir

kural kitabıdır. Olimpik antlaşma, olimpik hareketin organize oluş şeklini ve Olimpiyat oyunlarını düzenleme şartlarını tanzim eder.

- Olimpik harekete ait olmanın şartı, IOC tarafından kabul edilmiş olmaktır.
- Fair-Play, dayanışma, arkadaşlık, karşılıklı anlayış içeren bir olimpik düşünce içinde ve hiçbir ayrıcalık tanımadan spor yaptırarak gençliği eğitmek ve bu sayede daha iyi, müreffeh, sulh ve sükunun hakim olduğu bir dünya yaratmak Olimpik hareketin amacıdır.
- Olimpik hareketin faaliyeti sürekli ve evrenselidir. Sporun en büyük festivali olan Olimpiyat Oyunları'nda, dünya sporcularını bir araya toplar ve Olimpik hareketi en üst düzeye çıkarır (GSGM TMOK, 1991).

Modern Olimpiyat Oyunlarının Simgeleri ve Amblemleri

Olimpiyat Ateşi

Olimpiyatların sürekliliğini simgeleyen olimpiyat ateşinin ilk yandığı yerin, Antalya ili sınırları içerisinde, Fenike ilçesi Ardaşan Burnu'nun hemen yakınında bulunan ve günümüze kadar ulaşan Olimpos kentinin 7km kadar uzaklıkta ve 2150 metre yükseklikte kayaların olduğu bilinmektedir.

Yunanlılar bu olimpiyat Ateşi yakma geleneğini eski Olimpia'daki Altis'te güneş ışınlarının süzülmesi sonucu elde ettikleri ateşle sürdürmüşlerdir (Dışbank, 1995).

Modern Oyunlar'da Olimpiyat Ateşi ilk defa 1936 Berlin Olimpiyatları'nda yakıldı. Geleneğe uygun olarak Yunanistan'ın Olimpos Dağı'nda yakılan meşale, atletler tarafından olimpiyatların yapılacağı şehre taşınır ve organizasyonu yapan ülkenin atlet sporcularına teslim edilir. Meşaleyi en son devralan sporcu stadyuma gelerek olimpiyat ateşini elindeki meşaleyle tutuşturur ve Temiz ve yüce bir özlemin sembolü olan Olimpiyat ateşi oyunların son gününe kadar yanar (Karaküçük, 1989).

Olimpiyat Bayrağı

Beyaz zemin üzerine birbirine geçen ve kenetlenen beş ayrı renkteki Olimpiyat halkaları, dünyanın beş kıtasının birliğini ifade eder. Coubertin tarafından düşünülen bu bayrak, yine kendisinin öğütlediği, fikri yani bütün atletlerin oyunlarda ki dürüst rekabetlerini ve dostluklarını simgeler (IOC, 1986).

Bayrakta bulunan ve üçü üstte ikisi altta yer alan beş halka, her ulusun bayrağında mevcut olan mavi, sarı, siyah, yeşil ve kırmızı renkler kullanılarak yapılmıştır. Üsttekilerden sol kenardaki mavi halka Avrupa'yı, ortadaki siyah halka Afrika'yı, sağ kenardaki kırmızı halka Avustralya'yı, alt sağdaki yeşil halka Amerika'yı ve soldaki sarı halka Asya'yı temsil eder.

Baron de Pierre Coubertin tarafından dünyanın beş kıtasının birleştiğini göstermek amacıyla 1914 yılında Paris'te yaptırdığı ve sergilettiği bu bayrak, ilk defa 1920 Anwers Olimpiyatları'nda göndere çekilmiştir. (Wieczorek, 1975).

Olimpiyat Sloganı

Coubertin'in yakın arkadaşı Rahip Didon tarafından bulunarak, öğretmenlik yaptığı okulun kulüp bayrağına yazılan "Citius, Altius, Fortius" (Daha Süratli, Daha Yüksekçe, Daha Kuvvetli) ibaresi benimsenerek daha sonra Modern Olimpiyat Oyunları'nın sloganı haline getirilmiştir. Yarışmalarda ulaşılacak istenen amacı anlatan bu kelimeler niteliği ile IOC'nin de düsturu olmuştur.

Olimpiyat Yemini

Antik Olimpiyat Oyunları'nda olduğu gibi sporcular ve hakemler Modern Olimpiyat Oyunları'nın başladığı ilk günden itibaren Olimpiyat ruhuna uygun olarak yarışacaklarına dair olimpiyat yemini yaparlar.

Olimpiyat yemini, hiç fark gözetmeden, bütün sporcuları dürüstlüğü ve şerefliğin geçerli kurallarına bağlar. Oyunların yapıldığı ülkeye mensup bir sporcu, kürsüye çıkarak şu yemini eder;

"Bütün müsabakalar adına, olimpiyat oyunlarına adil, kaidelere riayet eden müsabıklar olarak ve sporun zaferi ile ekibimizin şerefi için, mertçe mücadele etmek gayesiyle katılmak istediğimize, yemin ederim."

Sporcuların bu yemininden sonra yine oyunların yapıldığı ülkeye mensup bir hakem, diğer hakem ve yöneticiler adına şu şekilde yemin eder; "Bu olimpiyat oyunlarında tarafsız olacağımıza, kaidelere ve gerçek sportmenlik prensiplerine uygun hareket edeceğimize bütün hakem ve resmi görevliler adına and içerim" (Kuraner ve diğerleri, 1979, s.5).

Bu yapılan yeminlerden sonra Citius, Altius, Fortius sloganıyla yarışmalara başlanır.

Olimpiyat Ödülleri

Modern Olimpiyat Oyunları'nda ödül olarak madalya ve diploma verilir. Ferdi branşlarda ilk üçe giren sporculara birer madalya ve diploma, 4. 5. ve 6.lara ise sadece birer diploma verilir.

Oyunlarda görevli hakemlere ve resmi görevlilere birer hatıra diploması ve madalya verilir. Yine finale kalamamış ancak baraj müsabakalarına iştirak etmiş sporcular ile takımı final oynamış fakat takımında yer alamamış sporculara da birer diploma verilmektedir.

Bu ödüllerin dışında, amatör spora ve Olimpik harekete katkısı görülen kuruluşlara "Olimpiyat Kupası", Olimpik harekete üstün hizmetleri geçmiş kişilere "Olimpiyat Liyakat Diploması" ve üstün atletlere verilen "Fearnley Kupası" gibi çeşitli ödüller de vardır (Yeni Türk Ansiklopedisi, 1985).

MODERN OLİMPİYAT OYUNLARI ORGANİZASYONUNUN TEŞKİLAT YAPISI

Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)

Olimpik hareketin yönetimini üstlenen ve modern olimpiyat oyunlarının kontrolü, geliştirilmesi ve gözetiminden sorumlu olan Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), 23 Haziran 1894 tarihinde toplanan Sarbonne Kongresi'nde alınan Olimpiyat Oyunları'nın yeniden canlandırılması kararı ile birlikte oluşturulmuştur.

IOC, Ulusal Olimpiyat Komiteleri ve Uluslararası Spor Federasyonları ile birlikte, Olimpiyat hareketi'nin baştan beri fikri ve fiili liderliğini yapmaktadır. Uluslararası hukuka tabi, tüzel kişiliği olan devamlı bir organizasyon olan IOC'nin merkezi İsviçre'nin Lozan kentindedir. Fransızca ve İngilizce IOC'nin resmi dilleridir.

Kurulduğu günden itibaren koyduğu kurallarla Olimpik hareketi korumaya ve geliştirmeye çalışan IOC'nin sorumlulukları şunlardır: (IOC, 1986)

- Olimpiyatları ve Olimpik hareketi dünya genelinde geliştirmek,
- Oyunlarda promosyon ve fiziksel, ahlakî kalitenin geliştirilmesi,
- Yaz Olimpiyat Oyunları'nı ve Kış Oyunları'nı başlatmak ve yönetmek,
- Sporun gelişmesini sağlamak,
- Ulusal Olimpiyat Komiteleri'ne ve Uluslararası Spor Federasyonları'na yardımcı olmaktır.

Özerk ve devamlı olan IOC, kendi içinde yenilenmektedir. Boşalan üyelerin yerine, üyeler tarafından teklif edilen yeni üyeler seçilmektedir.

Üyelerin oyu ile yapılan seçim (co-option) her zaman adil bir seçim olmaktadır. Adaylar, ya kendi milli olimpiyat komitesi tarafından ya da bir üye tarafından teklif edilirler. Yönetim Kurulu'ndaki ilk görüşme ve müzakerelerden sonra, kazanma şansı olan adaylar belirlenir, geleneğe göre Yönetim Kurulu, adayları genel kurula teklif eder, seçim gizli oyla yapılır. Komiteye önemli ve seçkin kişilerin dahil olması, son derece önemlidir. IOC üyelerini de nüfuslu, yetenekli, spor bilgisi olan, özerk hareket sahibi, zaman ve imkanı müsait ve bağlayıcı yükümlülükleri olmayan kişiler olması şartları aranır.

IOC, kendi başkanını, üç başkan yardımcısını ve yönetim kurulunun diğer yedi üyesini IOC Oturumu'nda (Session) mutlak çoğunlukla seçer. IOC başkanı 1924 yılına kadar 10 yıllık dönemlerle seçilirdi. Bu tarihten sonra ise, IOC başkanları 8 yıllık dönemlerle seçilmektedir ve tekrar başkanlığa aday olma imkanları bulunmaktadır. Üç başkan yardımcısı ve yönetim kurulunun yedi üyesi, 4 yıllığına seçilirler ve bu süre sonunda tekrar aday olabilirler.

IOC Yönetim Kurulu, Olimpik hareketi ve IOC'ni Olimpik andlaşma (Olimpik Charter), uygulama metnine ve Olimpik Session kararlarına uygun olarak yürütmekten sorumludur. Yönetim Kurulu şu konularda IOC Genel Kurulu olan Yıllık Birleşimine (Session) karşı sorumludur (Espy, 1990):

- Kaide ve kuralların, Olimpik Andlaşma'nın ve Uygulama Metni'nin harfiyen uyulması, IOC Oturum gündeminin hazırlığı, birleşimde alınan kararların uygulanması,
- Üyeliğe seçilecek adayların tespiti ve IOC Birleşimi'nde teklifi,
- IOC Bütçesi'ni idare ve yıllık faaliyet raporunun tanzimi,
- Direktörün tayini,
- IOC'nin genel yönetimi,
- IOC organizasyon planının hazırlanması,
- IOC kayıtlarını tutmak.

Yönetim kurulu tarafından atanan IOC Direktörü'ne bağlı olarak, IOC Genel Sekreteri görev yapar ve IOC Başkanı ile irtibat halinde çalışır. Teknik Direktör ve IOC Genel Sekreteri ve sekreteryası IOC Direktörüne bağlı olarak görev yapmaktadır.

IOC oturumları. Olimpiyat Oyunları'nın yapılacağı yıllarda iki, diğer yıllarda ise bir defa toplanır. Yönetim Kurulu'nun seçiminde mutlak çoğunluk kaide

ve kural değişikliklerinde üçte iki ve diğer kararlarda ise, basit çoğunluk ile kararlar alınır. Halen IOC Oturumlarına 75 ülkeden 92 üye katılmaktadır.

ICO'li Çalışma Komisyonları

- Uluslararası Olimpik Akademi Komisyonu,
- Olimpik Liyakat Komisyonu,
- Sporcular Komisyonu,
- Mali Komisyon,
- Hukuk ve Olimpik Andlaşma Revizyon Komisyonu,
- Sağlık Komisyonu,
- Yeni Kaynaklar ve Finansman Komisyonu,
- Olimpik Hareket Komisyonu,
- Program Komisyonu,
- Kitle Sporları Çalışma Grubu,
- Basın ve Haberleşme Komisyonu,
- Basın Komisyonu,
- Radyo Komisyonu,
- Televizyon Komisyonu,
- Olimpik Dayanışma Komisyonu,
- Olimpik Oyunları Hazırlık ve Etüt Komisyonu,
- Olimpik Ödül Komisyonu.

Bu komisyonlar 4 ila 18 üyeden oluşmaktadır. IOC Başkanı, Başkan Yardımcıları ve Üyeler, IOC Direktörü tüm IOC komisyonlarının tabii üyeleridir. Bu komisyonların bir çoğunda sporcu temsilcileri de yer almaktadır.

Bu komisyonlardan Olimpik Dayanışma (solidarite) Komisyonu IOC Direktörü'ne bağlı olarak kurulmuştur. Başkanlığını IOC Başkanı yapar ve Uluslararası Spor Federasyonları ile ayrı ayrı iki yılda bir toplanır. Olimpik Dayanışma Komisyonu, yılda en az bir kere toplanarak, dayanışma programının bütçesini, geçmiş faaliyet programını görüşür. Temel amacı; sporlarındaki yöneticilerin, eğitimcilerin ve antrenörlerin teknik açıdan eğitimlerini sağlamak ile Olimpik ideal ve Olimpik felsefenin yaygınlaştırılmasıdır (TMOK, 1988).

MODERN OLİMPİYATLAR DÖNEMİNDE YAZ OYUNLARINI DÜZENLEYEN ŞEHİRLER

Günümüze kadar düzenlenen Modern Yaz Olimpiyatları'nın yapıldığı yer ile katılan ülke ve sporcu sayısının yıllara göre dağılımı tablo 1. verilmiştir (Afyon ve Tunç, 1997).

Tablo 1. Modern Yaz Olimpiyatlarının Yapıldığı Yer İle Katılan Ülke ve Sporcu Sayısının Yıllara Göre Dağılımı;

OLİMPİYATLAR	YILI	ŞEHİR	KATIL ÜLKE SAYIS	KATILAN SPORCU SAYISI	KATILAN ERKEK SPORCU SAYISI	KATILAN BAYAN SPORCU SAYISI
1. Yunanistan	1896	Atina	14	245	245	-
2. Fransa	1900	Paris	26	1225	1206	19
3. ABD	1904	St. Louis	13	687	681	6
(Ara Olp.) Yun.	1906	Atina	20	884	877	7
4. İngiltere	1908	Londra	22	2035	1999	36
5. İsveç	1912	Stokholm	28	2547	2490	57
6. Almanya	1916	I. Dünya Savaşı Nedeniyle Yapılamadı				
7. Belçika	1920	Anwers	29	2669	2591	57
8. Fransa	1924	Paris	44	3092	2956	136
9. Hollanda	1928	Amsterda	46	3014	2724	290
10. ABD	1932	L.Angales	37	1408	1281	127
11. Almanya	1936	Berlin	49	5216	4759	457
12. Japonya	1940	II.Dünya Savaşı Nedeniyle Yapılamadı				
13. İngiltere	1944	II.Dünya Savaşı Nedeniyle Yapılamadı				
14. İngiltere	1948	Londra	59	4099	3714	385
15. Finlandiya	1952	Helsinki	69	4925	4407	518
16. Avusturalya	1956	Melbourn	72	3342	2958	384
17. İtalya	1960	Roma	83	5346	4738	610
18. Japonya	1964	Tokyo	93	5140	4457	683
19. Meksika	1968	Mexico C.	112	5530	4750	781
20F. Almanya	1972	Münih	121	7123	6065	1058
21. Kanada	1976	Montreal	92	6028	4781	1247
22. S.S.C.B.	1980	Moskova	80	5217	4092	1125
23. ABD	1984	L.Angales	140	6795	5230	1567
24. G.Kore	1988	Seoul	160	9581	7105	2476
25. İspanya	1992	Barcelona	169	9367	6659	2708
26. ABD	1996	Atlanta	197	9959	7108	2851
27. Avusturalya	2000	Sidney	199	10300	7295	2915

Birincisi 1896 yılında Atina’da düzenlenen Modern Olimpiyat Oyunlarının 27. sini 2000 yılında Sidney ‘de yapılmıştır. Olimpiyat oyunlarının 7. si I. Dünya Savaşı nedeniyle, 12. ve 13. üncüsü de II. Dünya Savaşı nedeniyle yapılamamıştır.

Her dört yılda bir düzenlenen Olimpiyat oyunlarına katılan ülke ve sporcu sayıları her yıl genellikle artmıştır. Yalnız, 1904 St.Leouis, 1932 Los Angeles, 1976 Montreal ve 1980 Moskova Olimpiyatlarında ülkelerin ve sporcuların katılımları bir önceki olimpiyatlara göre daha az olmuştur. Yine, Olimpiyatlar'a katılan erkek ve bayan sporcuların sayısında her yıl düzenli bir artma görülürken, 1896 Atine Olimpiyatlarına bayan sporcu katılımı olmamıştır. Tabloda açıkça görüldüğü gibi Olimpiyatlar'ı düzenleme hakkı, bazı ülkelerde birden fazla verilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Modern Olimpiyat Oyunları 1894 yılında Sarbonne'da yapılan International Athletic Congress'inde alınan karar gereğince tekrar canlandırılmış ve aynı tarihte bu oyunların sevk ve idaresinden sorumlu olarak Uluslararası Olimpiyat Komitesi kurulmuştur. Barışçı bir dünya için gençlerin spor yoluyla birbirlerini anlamalarını ve dost olmalarını sağlamak, sporun bedensel olduğu kadar beyinsel gelişmeye de katkısı olduğunu anlatmak, Olimpizm prensiplerini tüm dünyaya yaymak amacıyla Olimpik hareket başlatılmıştır.

Yine Modern Olimpiyat Oyunları'nın canlandırıldığı yıl olan 1894 yılında alınan prensip kararlarına göre; Olimpiyatlar her dört yılda bir yapılacak ve olimpiyat organizasyonu gezici olarak her olimpiyat başka bir ülkede yapılacaktır.

Yunanlılar'ın Antik Olimpiyatlar da olduğu gibi, Modern Olimpiyatlar'ın da her dört yılda bir Atina'da yapılması istekleri sonucu 1906 yılında Atina'da Ara Olimpiyatlar adı altında oyunların düzenlenmesi, IOC'nin oyunları her dört yılda bir düzenleme prensibine ters düşmüştür. Yine, oyunların ikişer defa Almanya, Avustralya, Fransa ve Japonya'da üç defa İngiltere ve 2004 olimpiyatlarını düzenleme hakkını Yunanistan'a verilmesi ve dört defa da Amerika'da yapılmasıyla olimpiyatların her dört yılda bir gezici olarak başka bir yerde düzenleme ilkesine uyulmamıştır.

Olimpiyat oyunları, spor sayesinde barışçıl rekabeti oluşturmak için dünya gençliğine sunulmuştur. Spor, herhangi bir dil sorunu ve engeli tanımadan kitleleri kolayca birbirlerine yaklaştıran ve kişideki sosyal değerleri geliştiren en etkili araç olmuştur.

Modern Olimpiyatlar ülkeler arasındaki zarar verici rekabetten ziyade ülkelerin barışçıl bir şekilde karşılaşabileceği bir ortam sağlamak amacıyla canlandırılmıştır. 1973 yılında yapılan IOC kongrenin parolası olan "Dünya

Barışı İçin Spor" sloganı bugün de olimpiyat faaliyetlerinin temel prensiplerindedir.

Olimpiyat faaliyetleri ırk, dil, din, politik felsefe gibi orijinlere bakmadan tüm ülkelerin insanlarını bir araya getirmeye çabalamaktadır. Bu gayret Olimpiyat oyunları zamanının dışında, belirli periyotlarla bir araya gelerek karşılıklı birbirine yardım etme amacını da taşımaktadır. Bütün sporlar herkes için ortak bir noktada buluşmaktadır ve bir köprü gibi tüm politik, milli ve dini engelleri geçmeyi başarmaktadır.

Olimpiyat oyunları temelde ferdi rekabetler esası üzerine yapılır. Olimpiyatlara katılan rakip oyuncular ve şampiyonlar arasında iyi bir dayanışmanın kurulması, genç jenerasyonların kendi kişiliklerinin oluşması ve gelişmesine, fiziksel, ahlaki ve kültürel olarak daha iyiye gitmelerine neden olacaktır.

Günümüzde sporda meydana gelen gelişmeleri doğru değerlendirmek için aklımızda oluşması gereken gerçekler sporun politik etkileridir. Bir ülkenin spordaki başarıları o ülkenin gelişmesinin bir belirtisi olmaktadır.

Modern Olimpiyat Oyunları'nın, Antik Olimpiyat Oyunları gibi amaçları dışına çıkıp yok olmaması için Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin belirlediği ilkelere bağlı kalmalıdır. Olimpiyat Oyunları'nı zengin fakir ülke ayrımı yapılmadan, oyunlara katılan bütün ülkelere düzenleme hakkı verilerek ülkelerin, sosyal ve ekonomik olarak gelişmelerine katkıda bulunmak, dünya barışı için daha yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

Afyon, Y.A. Tunç, A., (1997). *Beden Eğitimi ve Spor Tarihi*, Damla Ofset, Konya.

Coubertin, B.P, Philemon, T., (1896). *The Olympic Games of 1896*, Intemational Olympic Games in under the Presidency of Pirince, Costantine ofGreece.

Dışbank, (1995). *1896'dan Günümüze Olimpiyatlar*, Dışbank Yayınlan, İstanbul.

Espy, R., (1990). *The Politics of the Oiympic Games*, University of Califomia Press, Los Angeles.

- GSGM TMOK., (1991). *Olimpiyat Oyunları'na Aday Olma Kılavuzu*. Ankara.
- IOC., (1986). Sport Leadership Course I. The Olympic Solidarity Program of the IOC, Lausanne.
- Karaküçük, S., (1989). *Tarihi ve Politik Yönden Olimpiyat Oyunları*, GSGM.Yayınlan, Ankara.
- Koryürek, C., (1996). *Olimpiyat Tarihi M.Ö.776-M.S.1996 Klasik ve Modern Olimpiyatlar*, Olimpiyatlarda Türkler. Arçelik Yayınları, İstanbul.
- Kuraner ve diğerleri., (1979). *Spor Oyunları Ansiklopedisi*, Ajans Türk Matbaası, Ankara.
- Tekil, N., (1981). *Atletizm*, Dünya Ofset, İstanbul..
- TMOK., (1988). *Olimpik Hareket* , Hürriyet Gazetesi Matbaası, İstanbul.
- TMOK., (1985). *Olimpik Hareket*, Gül Matbaası, İstanbul.
- Wieczorek, E., (1985). *Problems of Sports Organisation and Menegument*, Olympic Solidarity of the IOC, Lausanne,
- Yeni Türk Ansiklopedisi., (1985). *Olimpiyatlar*, Ötüken Yayınları, İstanbul. Cilt7.